

I. L E V É L.

*Költ Komáromban, Böldög Aszszony Ha-
vának 2. Napján.*

Az Úr, ki vólt eddig lelkünk' hiedelme,
Légyen erös Várunk, 's éltünk' kéz védelme!
Koronázza hartzunk' kívánt békeféggel,
Adjon szükfégg után bort 's búzátt bővféggel,
Minden rendű Tagját áldja-meg Hazánkknak;
Buzgó kívánfága ez szívünknek 's fzanékknak!!

Az Időről.

Tegnap az Elztendőnek el-múlása természet szerint hívott engemet az időnek gyors repüléséről való elmélkedésre. Ezen gondolkozván, kezdettem öszve hasonlítani az embereknek munkáságokat az oktalan állatoknak munkáságokkal vagy szorgalmatosságokkal, 's úgy tapasztaltam, hogy noha mi reánk emberekre mint kötelefség úgy vettetett a' munka, mellyre az oktalan állatok tsak az ő *instinctusokból* vagy természeti hajlandóságokból vitettetnek, még is igen meszfze járunk attól, hogy hozzájuk

A 2

e' rész-

e' részben hasonlatosok vólnánk. — Annyival magunk menthetlenebbek vagyunk pedig ebben, hogy mi előnkbe fok-féle foglalatofságok tétettettek, mellyek közzül hol egyikre hol másikra alkalmaztathatjuk magunkat: Melly szélesen ki-terjedő Pályát mutat meg nékünk az okofság, mellyből más egyéb teremtések ki-zárattattak. — A' ragadozó állatok, főt azoknak minden egyéb nemeik is, az ő természeti állapotjokban tsak két részre osztják az időt, t. i. a' Munkára és a' nyugodalomra. Az ő egész életük nem egyéb, hanem a' fáradfágnak 's álomnak egymásból való szakadatlan folyása. Eggy szóval, a' melly órákon nem aluszhatnak, azokon eledeit keresnek vagy esznek. — Tsak egyedül az emberek panaszolkoznak így, a' mi nemes természetünknek gyalázatjára, *hogy a' hosszú nap nekik terhekre vagyon, hogy nem tudnak mit csinálni, 's az időt mivel tölteni.* — Melly képtelen beszédek ezek, olyan teremtéseknek szájokban, a' mellyeknek a' külfő testi dolgokon kívül, vagnak elme-béli munkáik is, mellyek nekik nemes foglalatofságokat adhatnak! Melly képtelen beszédek ezek olyan okos embereknek szájokban, a' kik az ő rendes hivatásokon kívül, hasznosan tölthetik az időt a' Vallásnak köteleltségeivel, az elmélkedéssel, a' jó Könyveknek olvasásokkal, 's a' bölts

sze-

személyekkel való tárfalkodással! Eggy szóval, a' kik ha fok száz esztendőig élnének is, mindenkor foglalatoskodhatnának az esméretnek 's virtusnak keresésében, 's a' kik életeknek minden óráiban elébb elébb mehetnek a' böltsefségben és jófágban!

Minekutánna jó darab ideig így elmélkedtem volna, eggy könyvet vettem kezembe, hogy minekelötte el-aludnám, még eggy kevés ideig múlattafsam elmémet. A' könyv mellyet kezembe vettem, vólt *Lucidnus*, mellyben is a' hóltak közt való beszéllgetést olvastam eggy darabig, 's hihető, hogy ez az olvasás adott alkalmatofságot nékem e' következő álomra. —

Úgy tetfzett hogy az Ítélet' helyén vóltam, a' hol ült akkor *Rhadamantus*, eggy a' hóltak' Bírájik közzül, az ítéelő székben, hogy az embereket meg-ítélje. Bat keze felöl álltt a' Pokolnak, jobbjá felöl pedig az Eliseumi mezőnek őrizője. — Éppen az Afzszonyokon vólt a' sor, a' kik igen nagy számmal váraoztak az ítéelő szék körül, nem tudván még mint léfszen ki-menetelek. — *Rhadamantus* el-kezdvén az ítéletet, azt kérdezte közönfégesen az Afzszonyoktól, *hogy mivel töltötték életekben az időt?* Erre az Afzszonyok el-bámúltak, egymás szemébe néztek, 's nem tudták mit feleljenek. A' Bíró látván, hogy nem

vehet szót belőlök, azután eggyenként húzta őket rámára. — Afzfzonym, így szól a' leg-elsőnek, úgy látom, hogy mint-eggy ötven esztendeig éltél a' világon, hát mivel töltötted-el ezt az időt? Erre mond az Afzfzony mosolyogva: bizony már meg is felejtkeztem róla, hanem hadd gondolkozzam csak róla. Fél óráig tartó gondolkodás után azt feleli, hogy a' mikor nem aludt, akkor vagy kártyázott, vagy mulatságba ment, — Rhadamantus int a' bal keze felől lévő strázsának, hogy vigyázzon reá. — Hát te afzfzonym, így szól eggy másiknak, a' kinek olly nyájas és lankadt szemeid vagy; úgy tartom, hogy minteggy huszonnyóltz esztendőket tölthetted a' földön, hát mit csináltál ez idő alatt? Én tizenhét esztendős koromig báboztam, azután pedig mit tudtam volna csinálni? a' Komédiába minden nap el-mentem, 's Románokat olvastam. Jól van, felel a' Bíró, vigyétek ezt is a' másik után. A' harmadik a' kikérdőre vonatott, vólt eggy falusi paraszt afzfzony. Hát te mivel töltötted az időt? Én é? felel az afzfzony, én negyven esztendőig éltem, az Uramnak két fijakat, hét leányokat szültem, két kezeimmel csináltam néki kilentz ezer fajtót, a' leányimat megtanítottam minden munkára, 's már most a' leg-elsőt az Urammal hagytam, hogy az én tá-

vol létemben folytassa a' gazdafágot, 's tudom hogy nints is hozzá hasonló a' faluban. Rhadamantus maga is el-mofolyodott ennek a' jó afzfzonymnak együgyűségén, 's parantsolta, hogy az Eliféumi kies mezőkre vittettség. Hát te jó afzfzony, így szól máfiknak, mit tsináltál harmintz öt esztendőök alatt, mellyeket a' földön töltöttél? Uram! én semmi roszszat nem tsináltam. De hát valami jót tsináltál é? kérdi a' Bíró. Hogy az afzfzony arra a' kérdésre fel-akadt, mind a' két strázsa neki ment, az egyik jobb, a' másik bal kezét ragadta-meg; de a' Bíró nagy alázatofságot 's szelídséget nézvén-ki ábrázatjából, parantsolt a' strázsáknak, hogy ereszfzék-el, 's hagyjanak békét néki addig, míg ötet majd még tovább egyfzer kérdőre húzza. Azután érkezett az Ítéző-szék elébe egy 70. esztendős komor afzfzony, a' kitől kerdi Rhadamantus, mit tsinált az idő alatt. Jaj! igen meg-romlott világban éltem én, 's úgy boszfzonkodtam a' balgatag ifjakra, hogy nem szüntem-meg egész életemben motskolni és dorgálni őket, hogy az ő roszsz példájok meszfzebb meszfzebb ne terjedjen. Jól van, felel Rhadamantus, de hát a' magad életére vígyáztál é illy figyelmetesen, 's kárhoztattad é illy keményen tselekedetedet, Jaj Uram! minden időmet el-vette a' mások hibáiknak jobbítáfok, 's a' magaméira

nem vígyázhattam. Ha úgy van, felel Rhadamantus, úgy állj bal kéz felől. Meglátván túl rajta a' Bíró eggy 80. esztendő öreget, kérdi tőle, mivel töltötte e' fok esztendőket? Óh Uram! azzal, a' mivel nem kellett volna; de már éppen fel vólt téve előttem, hogy meg-jobbítom magam', a' mikor váratlan ide hívott a' halál. Afszonyom, kэфő már, kövesd azért azt, a' ki elment előtted, 's adj helyt a' hátad megett álló másik öregnek. Ennek is ugyan azt a' kérdést tette-fel a' Bíró. Mindenkor józanon és tisztán igyekeztem élni, felel a' tisztos öreg. Az én Férjemet még életben hagytam, 's színt úgy szerettem őtet vénfégeben, valamint ifjúfágának virágában. Minden gyérmekeimet a' virtusnak útában igyekeztem nevelni, és ők az én vénfégemnek gyönyörűsegei vóltak. Az én fíjaim Atyjaik az árváknak, 's szeretik őket mind azok, valakik esmérík. Az én Férjemnek Familiájában mindenkor tsendesen éltem, és fokkal jobb karban hagytam azt el, mint a' mint találtam. Rhadamántus, a' ki már az előtt is jól esmerte e' tisztos öregnek virtusait, olly kegyelmesen mosolygott reá, hogy arra az Eliféumi mezőnek őrizője kezét nyújtá néki. Mihelyt mng-illette kezeit, az ifjúfágnak tüze kezdett ragyogni szemeiben, a' liliomnak fejrésége, 's a' ró'sának pirofsága,

ga,

ga, femmi fem vólt ábrázatjához - képest. Eggy szóval, lett ez a' tiztes ősz a' szépségnek 's ifjúságnak leg-szebb virág-szála. Eggy fiatal Dáma meg-látván mesziszéről, hogy az Éliseumi mezőnek őrizője még a' rántzos ortzájū vén aszszonyokat is illy szépekké teheti, 's majd mitsoda szépséget nem tsinálhat ő belőle, keresztül fúrta magát a' soka-fágon, még pedig olly hírtelen, hogy ő álltt az ítélő szék elébe e' tiztes öreg Aszszony után. Ettől is, mint a' többektől tsak azt kérdezte Rhadamantus, miképpen töltötte el azokat a' huszon öt esztendőket, mellyeket a' földön élt. Gyermeki időmről nem emlékezem, úgy mond az Aszszony nagy bátran, hanem mihelyt nevedekni kezdettem, minden mesterfégemet meg-vetettem, hogy magamat leg-szebb 's leg-híresebb Dámává tehessem, 's magamnak leg-több szeretőket 's tiztelőket szerezhessek. E' végre a' Májusban esett harmatokat butelliákra szedtem, külömbb külömbb-féle jó illatú vizeket, fejérintő 's pirofító festékeket készíttettem, hogy azokkal az ortzámnak bőrét liliomnál fejebbé, azután pedig a' piros ró'sához hasonlóvá tehessem. Ezerfzer is meg-néztem magam' eggy nap a' tükörben, ha nem halaványodott é meg ortzámnak festékje, tíz tizenkét féle képpen is fel-öltöztem, hogy meg-láfsam mellyik ruha ne-

velheti leg-inkább szépségemet, 's mellyik teheti leg-kartsúbbá természetemet. Mihelyt valami új-módi ruha vagy haj-fodrás kezdődött más Országban, én voltam mindég a' leg-első a' ki azt a' Hazába bé-vittem, 's a' több Afzfonyok mint a' majmok engem' követtek. — De vólt is hafzna ennyi fáradtságomnak, mert — — — — A' Bíró nem engedvén hogy szavait el-végezhesse, intett a' balja felől való Strázsának, hogy vigye a' többek után. Alig fogta-meg a' Strázsa, hogy a' Dáma egészen el-változott, ortzája meg-rántzofodott, Személyének minden kellemetelsége el-tűnt, 's lett belőle olly rémítő éktelenség, mellyre a' többek irtózással néztek. — Azonban hallom, hogy egy más fereg Afzfony nagy nevetéssel, danlás-fal 's ugralással közelget e' helyhez, mintha Rhadamantus Vendégséget tartana. — No, gondolom magamban, nem fokára rívásra fordul az a' nagy öröm. — De a' láрма mind inkább inkább nevededett, úgy hogy végét nem láthatván, álmomból fel-ferkentem. —

Ez a' rend-kívül való álóm igen mély gondolkozásba ejtett azután engemet, 's meg nem állhattam, hogy tulajdon szívembele szállván meg ne kérdezzem én is magamtól, *hát én mit csinálak, 's mivel töltöm az időt?* Azt feleltem magamnak; hogy én mi-
kor

kor más dolgom nints *Gyűjteményt tsind-
iok* — Ha az én Olvasóim azt a' hasznát
veszik ennek, a' mellynek el-érése végett én
kedvettem, reményfégem vagyok a' felöl,
hogy nem fogják ezt híjjában való munká-
nak 's haszontalan idő töltésnek nevezni. —

Javaslom én is minden Olvasóimnak,
hogy ekképpen vi'ssgálják meg-magokat.
Tégye ki ki kezét szívére, 's kérde-meg gya-
korta magától, mit tsinál ő? Igen hasznos
zabola léfzen ez, melly meg-fogja tartóztat-
ni ötöt, hogy életének valamelly részét híj-
jába-*való és vétkes tselekedetekre ne fordí-
tsa, fel-ébrezti ottan ottan lelkét, hogy a'
virtusnak gyakorlásában meg ne restüljön,
eggy szóval szem-látomást fogja kifsebbíteni
azt a' hibát, mellyel még a' leg-böltsebb 's
leg-kegyesebb emberek is vádolhatják ma-
gokat minden estve: hogy t. i. nem vitték
véghez azon a' napon mind azt, a' mit vég-
hez vihettek volna; 's tselekedtek pedig va-
la mit ollyat, a' mit el-kellett volna kerül-
niek. — —*

Jánudrius' I-ső napja.

Máskor is, ma kivált sokan két színiük,
Mézet tsepeg szájok, bár írigy szíviük.
Még azt is köszöntik nyájas tsókolással,
Kit el-adni készek lennének Júdással.

Sok

Sok ezer napokat ollyaknak kívánnak,
 Kiknek, rajtok állván, egyet nem adnának
 Tán a' bölts régifég éppen ezt értette
 Azon, hogy Jánust két ortzával festette.

A' Találós Mese vólt *Tűz*; a' Rejtett
 Szó *Pántzél*, mellyből ki-telik *Pán*, *tzél*,
pánt, *él*.

Találós Mese.

Mi az a' mi nélkül egyy Vezér sem lehet?
 De Kóburg és Loudon ebből részt nem vehet.
 Nints egyy Mágásnak is, van Gróf Zichy-
 eknek,
 Gróf Károlynak is, de tsak mint Pré-
 zesnek
 Egyy Leánynak fintsen, de van minden
 szűznek,
 E' nélkül tsak varrók, vennék hasznát
 tűznek,
 Fel nem találhadd ezt a' Lexiconokban,
 Pedig a' középben meg vagyon azokban.
 J. S. Palota V. N.

Rejtett Szó.

Négy lábonn áll teste, rettenetes állat,
 Meg-mozdít fok vállat, fok Török szakállat.
 Három elfő lába ad tsendes nyúgalmat,
 Két elfő gyermeknek szerez nagy fájdalmat.
 Víz-

Vizfza három lába igazak' tzimere ,
Ha tetfzik légy ennek meg fejtő mestere.

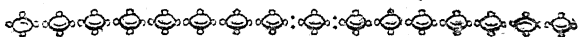
A' téjnek hafzna.

Croyden híres Ánglus Orvos, a' kinem régiben halt meg, még ifjú korában nyavalya törésbe esett, 's mikor betegeit látogatni ment, gyakorta el-dült az útfzán. Valamit a' maga Orvosi tudományja 's több Orvosoknak tanátsaik után hafznosnak gondolt, mind azt meg-probálta, hogy magát kigyógyíthafsa. De a' fok orvofságok után is semmit sem könnyebbedett ezen terhes nyavalyája. Tapafztalta mind az által azt, hogy mennél könnyebb eledelekkel élt, annál ritkábban jött rá a' nyavalya törés. Azért is el-fogta magát minden hús ételtől 's bor italtól, és tsak zöldféggel és vízzel élt, mellynek azt a' a' hafznát vette, hogy tsak nem egéfzen meg-fzünt nyavalyája. De mivel a' zöldféggel való élés fok fzeleket tsinált belső részeiben, mellyek miá nem kevés fájdalmat és alkalmatlanfágot szenvedett; azért is tsupán tsak édes téjre fogta magát, és azon kívül még tsak kenyeret sem evett. Minden nap meg-ivott négy font téjet, reggel egyet, délben kettőt, estve egyet. Így élt tizen-négy esztendeig, melly idő alatt nem tsak az, hogy soha a' nyavalya törés rá nem jött

jött, hanem leg-kifsebb változást sem szenvedett egészségében, ki-vévén egy kis hideg-lelést, mellyet a' *Kína* által hamar el-üzött. — Hihetőképpen színt addig el-élt volna, mint *Cornaro*, ha egyszer el-fáradva nedves ágyba nem feküdt volna, melly miatt szegezésbe esett. A' több Doktorok eleget kérték, hogy éljen valamelly orvosfággal, de nem akart, azt mondván, hogy az ő *Diétája* vagy élelme módja, minden orvosság helyett lesz' néki; ezért is szegezésben nyóltz nap múlva meg-hólt. — Különösen használ ez a' tejjel való élés a' köszvényeseknek, 's kivált az olyan gyermekeknek, kiknek nyavalya-törések a' gyomornak 's belfő réizeknek hibáikból származott. Próbálják-meg a' Szülék, ne adjanak az ilyen gyermekeknek tsak két hónapig semmit egyebet téjnél; meg fogják tapasztalni, melly szembe-tünő lesz az annak haszna, úgy hogy a' nyavalya-törés, először ugyan ritkábban jö elő, azutan pedig ezen élés' módja által, végképpen ki-marad. A' kinek jó erős gyomra van; éljen szamártejjel, de a' gyenge gyomrúak tehén tejet igyanak, 's azt is egy kevés forrás vízzel elegyítsék.

A

A' Vadászókhöz.

Mikor fok Farkas megy szem-közt a' vadászfal, ne löjjon az elföre, mert az töbnyire mindenkor nöstény szokott lenni. Ha pedig azt el-lövi; a' hímek ott nem hagyják, és így félő, hogy a' farkas bőr helyett a' Vadászé ne húzattafsék-le. Ha az utólókból lő-le egyet, a' többek a' nöstény után mind el-mennek, 's azt bátorfággal megnyúzatja. — A' medvéhez soha se löjjon a' Vadász míg felé megy, bár valamely fa' tetején bátorfágos helyen láttafsék is lenni; mert ha tsak meg nem döglik a' medve; utánna mász; és meg-motskolhatja. Akkor löjjon tehát hozzá; mikor egygy kevésse el-haladta ötet; úgy ha roszszúl találja is; a' medve többé viszsa nem fordúl. Azt írják némellyek, hogy mikor a' medvébe olly fokszor belé lönek, hogy a' hürkája kijő az oldalán, a' talpával be-dugdofsa azt, füvel bé-tömi a' lyukát, még is tovább szalad.

Valamit a' nevetségre:

Egygy helyen beszéllgetés lévén a' *Me-tempfychofisról*, vagy a' Léleknek más testbe való költözéséről, egygy ifjú furtsálkodni akar:

akarván azt mondja, hogy néki jut eszébe, hogy az ő lelke az arany borjában volt. Az lihető, mond egy Dáma, *mert tsak az aranyja kopott-el.*

Tudósítás.

Némelly érdemes olvasó Urak azt kívánják; hogy tudósítsuk vettük é vagy nem az előre fizetett pénzt; de el-gondolhatják melly nagy költséget 's fáradfágot okozna ez nekünk. Azért is jelentjük 1-ször Hogy leveleinknek meg-küldések az ilyen érdemes Uraknak Recepisse gyanánt szolgálhat. 2-szor A' fél esztendei elő-fizetés Pósta nélkül 2. fl. 30. xr. Postán pedig 5. Rf. 3-szor A' ki ezen esztendőre előre fizet, az el-múlt fél esztendei Gyűjteményt is meg-ferezheti nálunk Pósta nélkül 2 fl. 30. xért- 4-szer Ki ki minden bátorfággal küldheti hozzánk az előre fizetést Postán, tsak így útasítsa levelét *An das K. K. Post Amt für Mindenes Gyűjtemény a Comorn* — erga recepisse. —

— Minthogy a' Királyi Kints Táré ennek a' pénznek egyik része: tartoznak a' Pósta Mester Urak ezt fel-fzállítani.

